

รายงานสถานการณ์ศัตรูข้าว

วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗

กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดของศัตรูพืช
กองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย
โทร. ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔ โทรสาร ๐๒-๙๕๕๑๕๑๔

E-mail: Bio53@hotmail.com, doae_pmd@hotmail.com

๑. สถานการณ์ศัตรูข้าว

พื้นที่ปลูกตามรายงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด ณ วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๗ จำนวน ๗๔ จังหวัด มีพื้นที่ปลูกข้าว ๔๖,๖๙๒,๕๑๐ ไร่ สถานการณ์ศัตรูข้าว ในสัปดาห์นี้

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล มีรายงานพื้นที่การระบาด ๓,๑๕๗ ไร่ พบการระบาดในข้าวอายุ ๔๐ - ๖๐ วัน จำนวน ๔๖ ไร่ และการระบาดในข้าวอายุมากกว่า ๖๐ วัน จำนวน ๓,๑๑๑ ไร่ การระบาดลดลง ๓๐,๖๗๗ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๓๓,๘๓๔ ไร่) พบการระบาดในพื้นที่ ๑๓ จังหวัด ๑๖ อำเภอ ได้แก่

จังหวัดกาญจนบุรี : อำเภอพนมทวน

จังหวัดจันทบุรี : อำเภอสอยดาว

จังหวัดสระแก้ว : อำเภออรัญประเทศ

จังหวัดเลย : อำเภอปากชม

จังหวัดอุบลราชธานี : อำเภอสำโรง

จังหวัดศรีสะเกษ : อำเภอศรีรัตนะ

จังหวัดสุรินทร์ : อำเภอรัตนบุรี

จังหวัดเชียงราย : อำเภอป่าแดด อำเภอแม่สลวย และอำเภอพญาเม็งราย

จังหวัดพะเยา : อำเภอดอกคำใต้

จังหวัดยโสธร : อำเภอทรายมูล

จังหวัดมุกดาหาร : อำเภอคำชะอี

จังหวัดอำนาจเจริญ : อำเภอปทุมราชวงศา และอำเภอลืออำนาจ

จังหวัดสุราษฎร์ธานี : อำเภอเวียงสระ

สาเหตุการระบาดลดลงเนื่องจากทุกจังหวัดที่เกิดการระบาด ตัดวงจรการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลด้วยการใช้สารเคมีตามคำแนะนำของกรมการข้าว โดยได้รับความร่วมมือจากเกษตรกรและองค์บริหารส่วนตำบล ในบางพื้นที่ที่มีงบประมาณ และจากการตรวจสอบสภาพแวดล้อมจากสถานตรวจวัด(เจสด้า) ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตำบลคำเจริญ อำเภอตระกาศพิซล จังหวัดอุบลราชธานี สถานีตำบลหาดคำ อำเภอเมือง จังหวัดหนองคาย และข้อมูลกรมอุตุนิยมวิทยา ย้อนหลังจากวันที่ ๘ - ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๗ สภาพแวดล้อมโดยเฉลี่ย อุณหภูมิ ๒๗ - ๒๙ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ ๗๐ - ๘๐ % ปริมาณฝน ๑๐ - ๓๐ มิลลิเมตร และในภาคเหนือ สถานีบ้านวังน้ำเย็น ตำบลแม่ป้าก อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ สถานีอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน และข้อมูลกรมอุตุนิยมวิทยา ย้อนหลังจากวันที่ ๘ - ๑๔ กันยายน ๒๕๕๗ สภาพแวดล้อมโดยเฉลี่ย อุณหภูมิ ๒๗ - ๒๙ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ ๔๐ - ๖๐ % ปริมาณฝน ๒๐ - ๔๐ มิลลิเมตร และพยากรณ์กรอากาศล่วงหน้า ๗ วัน ของกรมอุตุนิยมวิทยา ภาคใต้จะมีฝน ๖๐ - ๗๐ เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ และภาคอื่นๆ อากาศเย็นกับมีหมอกในตอนเช้า ทำให้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือในระยะที่ผ่านมาความชื้นสูงสามารถเกิดเชื้อราในธรรมชาติทำลายเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและเป็นสภาพที่ไม่เหมาะสมต่อการขยายพันธุ์ของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และมีแนวโน้มที่การระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลลดลงได้ แต่จะมีผลทำให้เกิดโรคไหม้ข้าวในระยะต่อไป แต่ในเขตภาคเหนือตอนบนยังมีสภาพเหมาะสมต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

โรคไหม้ พื้นที่ระบาด ๖๒ ไร่ คิด ในระดับไม่รุนแรง จำนวน ๑๑๘ ไร่ การระบาดลดลง ๑๖๒ ไร่ (สัปดาห์ที่ผ่านมา ๒๒๔ ไร่) โดยพบการระบาดในพื้นที่ ๒ จังหวัด ๒ อำเภอ ได้แก่

จังหวัดจันทบุรี : อำเภอสอยดาว

จังหวัดมุกดาหาร : อำเภอหนองสูง

ซึ่งสาเหตุมาจากเกษตรกรปลูกข้าวพันธุ์อ่อนแอ ได้แก่ พันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕ พันธุ์ กข ๔๑ และพันธุ์ กข ๖ ใช้เมล็ดพันธุ์ในอัตราสูง ๒๕-๓๐ กก./ไร่ ทำให้ต้นข้าวแน่น อากาศไม่ถ่ายเท จากสภาพอากาศยังมีแนวโน้มการระบาดที่เพิ่มขึ้นในพื้นที่การระบาดทางภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง

๒. การคาดการณ์

จากการตรวจสอบสภาพแวดล้อมย้อนหลัง ๗ วันจากสถานตรวจวัด (เจสด้า) ๒๔ แห่ง สภาพอากาศจากกรมอุตุนิยมวิทยา ล่วงหน้า ๗ วัน (๑๕ -๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗)

๒.๑ พื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและเพลี้ยกระโดดหลังขาว เป็นพื้นที่ที่มีสภาพอากาศ อุณหภูมิ ๒๒ -๒๘ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์น้อยกว่า ๗๕ % ในพื้นที่จังหวัดสุพรรณบุรี เชียงราย พะเยา แพร่ เลย ยโสธร และจังหวัดสระแก้ว

๒.๒ พื้นที่เสี่ยงต่อการระบาดของโรคไหม้ข้าว เป็นพื้นที่ที่มีสภาพอากาศ อุณหภูมิ ๒๒-๒๕ องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์มากกว่า ๘๐ %

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในพื้นที่จังหวัดอุบลราชธานี สกลนคร บุรีรัมย์ สุรินทร์ อำนาจเจริญ และจังหวัดมุกดาหาร

ภาคตะวันออก ในพื้นที่จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี และจังหวัดฉะเชิงเทรา

ภาคกลาง ในพื้นที่จังหวัดปทุมธานี พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี และจังหวัดชัยนาท

ภาคใต้ ในพื้นที่จังหวัดสงขลา ระนอง พัทลุง สุราษฎร์ธานี และจังหวัดปัตตานี

ภาคตะวันตก ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี และจังหวัดนครปฐม

๓. ผลการดำเนินงาน

๑. กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช ได้จัดทำข่าวเตือนการระบาดเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ข้าวทางเว็บไซต์ กรมส่งเสริมการเกษตร และกองส่งเสริมการอารักขาพืชและจัดการดินปุ๋ย

๒. กลุ่มพยากรณ์และเตือนการระบาดศัตรูพืช ได้จัดทำมาตรการควบคุมการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและการระบาดของโรคไหม้ข้าวทางระบบอินเทอร์เน็ต (<http://ssnet.doae.go.th/ssnet๒/indexhome.asp>) และทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้จังหวัดที่มีการระบาดและพื้นที่ใกล้เคียงได้แจ้งให้เกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวรับทราบ

๓. กลุ่มอารักขาพืชจากจังหวัดที่มีการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ได้ประสานงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนงบประมาณในการใช้สารเคมีตัดวงจรการระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

๔. แผนการดำเนินงาน

ประชาสัมพันธ์แจ้งจังหวัดที่มีพื้นที่เคยเกิดการระบาดและพื้นที่เสี่ยงต่อการระบาด ๒๐ จังหวัด จัดเตรียมความพร้อมในพื้นที่ระบาดซ้ำซากเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการระบาดขึ้นอีก โดยได้จัดทำแปลงติดตามสถานการณ์ทั้งหมดจำนวน ๓๘๑ แปลง ศจช. ในพื้นที่เสี่ยงเร่งผลิตขยายเชื้อราไตรโคเดอร์มา เชื้อราบีบเวอเรีย และรณรงค์ให้สมาชิกใช้ควบคุมศัตรูข้าวในทุกพื้นที่

หมายเหตุ ** จากรายงานสถานการณ์การระบาดของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลในพื้นที่ ๓๔ จังหวัด (คิดเป็นร้อยละ ๗๓.๘๑ % ของจำนวนอำเภอ ทั้งหมด ๖๕๓ อำเภอที่มีพื้นที่ปลูกข้าว)

**** รายละเอียดเพิ่มเติม ในรายงานสถานการณ์การระบาดศัตรูพืช ทาง <http://www.doae.go.th/> หรือ <http://www.agriqua.doae.go.th/>

